

Borgens Tidende \$
Bl. 87
mai 1995

Min uvitenhet eller Aarøs blindhet?

debatt

Av Egil Ulateig

Lektor Egil Aarø gir i sin beserwiser-kritikk av min kronikk «Hvem eier krigen» et glimrende eksempel på det jeg kalte fasithistorieskriving, ved siden av et totalt ensidig syn på anvendelsen av folkeretten.

Han forsøker også å gi inntrykk av at jeg, i min uvitenhet, opererer med en helt ny og vanvittig form for fredelig okkupasjon. Det jeg henviser til er ganske enkelt Landkrigsreglementet og de rettigheter og plikter som der blir gitt og pålagt en okkupant og en okkupert.

Norge kapitulerte den 10. juni 1940, men krigen i Norge var ikke over. Og la meg bare sitere en av mange autoriteter på folkerett som forteller hva en kapitulasjon innebærer. Oppenheim-Lauterpacht: International Law (jeg gjengir den engelske teksten, for ikke å bli beskyldt for oversettelsesfusks):

A general armistice is a cessation of hostilities which, in contradiction to suspension

of arms with their monetary and local military purposes, is agreed upon between belligerents for the whole of their forces and the whole region of war. General armistices are always conventions of vital political importance affecting the whole of the war».

Frede Castberg sier i tillegg i sin Folkerett, side 196: «At der da ikke blir sluttet en fredstraktat, kan ganske visst ikke betraktes som normalt, men det kan ikke medføre at krigstilstanden ansees vedvare uansett den faktiske situasjon.»

For Norges del var krigen over. Offiserene ga sitt æresord på at de ikke skulle gripe til våpen mer mot Tyskland, «så lenge denne krigen var». Senere på høsten stemte 96 av 130 stortingsrepresentanter for følgende forslag: «Regjeringen Nygaardsvold kan ikke lenger godkjennes som regjering. Da Kongen er utenfor landet er han ute av stand til å utove sine forfatningsrettslige funksjoner. Kong Haakon taper for seg og sitt hus rettighetene som Norges konge inntil fredsslutning

gen. Riksrådet overtar inntil videre Regjeringens forretninger og Kongens forfatningsmessige funksjoner.»

Når landets fremste politikere kunne slutte seg til et slikt forslag, hva kunne man da forlange av den jevne kvinne og mann?

Selv om Norge kapitulerte var Tyskland i krig. Det var i krig med England. Og da nordmenn senere under okkupasjonen ble dømt, så var det jo ofte nettopp for «hjelp til fienden», altså England.

Aarø hopper glatt over at en rekke vesentlige ting skjedde under krigen etter sommeren 1940. Eksilregjeringen i London ble anerkjent av vestmaktene som krigførende, skjønt ikke som alliert. Det vokste frem en organisert motstand i Norge.

Men det fremgår av utallige uttalelser at man både innenlands og utenlands sommeren 1940 betraktet Norge som utenfor krigen. Jeg vil også

nevne at utenriksminister Molotov, representant for Finnmarks befriere, ifølge Dagbladet av den 20. mai 1946 på Paris-konferansen uttalte at Norge ikke hadde noen rett på krigserstatning, fordi landet ikke hadde deltatt i krigen.

Norsk historikere har forsøkt å innbille oss at det bare er noen gamle nazister og en del troskyldige, uvitende amatører som hevder at Norges krig opphørte den 10. juni 1940. Går man til juridiske kretser i andre land, finner man at problemet er mye mer nyansert.

Også general Ruge må ha ment at Norge kapitulerte. Frankrike kapitulerte den 22. juni 1940. Etter det skrev general Ruge i sin krigsdagbok: «Offisielt er det (Frankrike) også i og med sin kapitulasjon nøytralt og ute av krigen».

Det er vel liten tvil om at Ruges «også» sikter til Norges situasjon.

Plassen tillater ikke å trekke frem de mange feilopplysninger og feilslutninger som finnes i bøkene og artiklene til fremtredende, norske historikere. Jeg skal bare nevne et eksempel, fra verket «Norge i krig».

Der blir det påstått at kapitulasjon eller ei, Trondheim-avtalen var ikke bindende fordi det er «regjeringen som har det endelige ansvar for krig og fred.» Men regjeringen hadde gitt general Ruge klar instruks, og la meg igjen sitere «International Law»:

«... since general armistices are of vital importance, only belligerent Governments themselves or their commander-in-chief are competent to conclude them, and ratification, whether specially stipulated or not, is usually considered necessary».

A henviser til Nürnberg-domstolen som et tidløst sannhetsvitne når det gjelder krigsforbrytelser, er blåøyd. Den var seierherrenes justis. Katynmassakren på 26.000 polske offiserer kom opp, fordi alliert propaganda med suksess hadde fremstilt den som nazistenes verk. Da det viste seg at Stalin kunne ha ansvar, ble saken droppet. Det var ikke tillatt å nevne Sovjets enorme forbrytelser, ikke engang da landet var Hitlers forbundsfelle.